

JANA PRONSKÁ

ZLATNÍKOVA
CHOVANICA

JANA PRONSKÁ
ZLATNÍKOVA
CHOVANICA

JANA PRONSKÁ
Zlatníková chovanica

Copyright © 2007, 2026 by Jana Pronská

Cover design © 2026 by Emil Křížka

Cover image by Emil Křížka / AI

Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0938-7

1. kapitola

Smrť vo svojej najdesivejšej podobe si nevyberala, kosila životy mladých aj starých, chudobných aj bohatých, bohabojných aj kacírov. Nekonečné pole bolo posiate padlými vojakmi, žoldniermi, ale aj roľníkmi, bráncami svoju zem a právo na život pred besniacimi vzbúrencami. Nemé ústa zohavených tiel prosili Boha o zmilovanie za smrteľné hriechy pri obranedomoviny.

Súmrakom sa niesol zúfalý krik, plač, bolestné stony ranených, váľajúcich sa v blate. Tí, ktorí prežili, sa netešili. Radosť z víťazstva kalil pohľad na menej šťastných spolubojovníkov, ležiacich bez pohybu vôkol nich.

Zem nasiaknutá krvou zanechávala dejinám odkaz o najkrutejšej obete.

Zopár žien blúdilo po poli a bezútešne hľadalo medzi mŕtvymi a ranenými svojich blízkych. Nad hlavami im škriekali havrany. Hrôzostrašným spevom pohánali nešťastné ženy, ktoré sa ich snažili kameňmi odplašiť.

„Pani moja, musíme sa vrátiť, čochvíľa bude tma a vaša maličká potrebuje piť!“ prosila komorná mladú ženu, neúnavne obracajúcu nevládne telá. Bábätko zavinuté vo vlnenej prikrývke mrnčalo a dožadovalo sa svojej potravy. Slúžka Rozina upokojovala dieťa, ako vedela, ale do malých ústičiek nemala čo dať, preto úpenlivo prosila svoju paniu o pozornosť. „Pani moja, ponížene vás prosím...“ Mladá žena sa však bála súmraku, hrozivo sa meniaceho na tmu.

Rozina si sadla na peň, z ktorého predtým s námahou odtisla mŕtveho vojaka. Na hrud' si pritúlila malé teličko a unavene sa dívala na strhanú paniu, ako sa s nádejou túla po poli. Už nebola hrdou grófkou Drugethovou, už bola len zúfalou ženou, ktorá v boji stratila svojho milovaného pána.

Čierne vlasy jej viali vo vetre a kedysi nádherné tyrkysové

šaty sa podobali bezfarebnej zablatenej handre. Prišla o všetko, domov jej vypálili vzbúrenci, muž sa jej stratil a rodina ju odvrhla. Neostalo jej nič, len malé dievčatko, ktoré teraz už kričalo z plných pľúc.

Grófká Alica si kľakla na zem a beznádejne sa rozplakala. Nebol tu nikto, kto by jej pomohol. „Bože, prečo?“ zvolala do nebies, aj keď nečakala odpoveď.

Rozina vyskočila a utekala k svojej panej. Jemne jej podala dcéru a tá sa dychtivo pritúlila k matke.

„Nakrmte ju, pani moja... Celý deň nič nejedla...“ naliehavo prosila mladá slúžka. Mala sotva sedemnásť, ale jej odvaha a vernosť boli neoceniteľné.

Alica sťažka dosadla do blatej trávy a pozorovala dievčatko vo svojom náručí. Obraz manžela v maličkom človečikovi jej trhal srdce. Naliatie prsia neznesiteľne boleli.

Odhalila belostný prsník a dievčatko sa lačno prisalo. Hltavo pilo mlieko z matkiných prs.

„Rozina,“ potichu zamrmala grófká, „dobré ma počúvaj! Vezmeš Arienu k priateľovi. Majster Johan je jediný človek, na ktorého sa môžeš obrátiť.“

„Ale, pani moja...“ zhrozene zvolala mladá slúžka.

„Nič nehovor, len urob, o čo ťa žiadam! Maličká potrebuje strechu nad hlavou a ochranu! Na nič nečakaj a bež! Hneď ako to pôjde, prídem za vami!“ Alica položila Arienu do roztrasených rúk komornej. Nasýtené dievčatko už spokojne spalo a nevšimalo si, čo sa deje okolo neho.

„Musím predsa pochovať svojho muža,“ zašepkala grófká, sklonila sa nad dcéru a na čelo jej vtisla bozk. Potom si z krku zložila jemný šperk a vložila ho do zavinovačky. „Chod', Rozina, ponáhľaj sa...“

„Ale, pani moja, nemôžem vás tu ponechať samu!“ zvolala Rozina a upreným pohľadom prosila matku malej Arieny, aby tu nezostávala. „Čo ak sa vám niečo stane? Kto sa postará o maličkú? Madam, pre zmilovanie Božie, prosím vás!“

Mladá grófká Alica Drugethová iba mlčky pokývala hlavou. Z jej očí sa dalo vyčítať nemenné odhodlanie. „Chod' už!“ prikázala.

Rozina sa otočila, aby ukryla slzy, a s dieťaťom v náručí sa rozbehla najkratšou cestou za majstrom Johanom.

2. kapitola

Mesto bolo vyľudnené. Prázdne ulice a hrôzyplné ticho poháňali vystrašenú komornú až k malému domcu na konci námestia. Zúfalo zabúchala päťou na masívnu dubovú bránu.

Dievčatko sa prebudilo a začalo nariekať, akoby vycítilo strach svojej pestúňky.

Až na krik dieťaťa sa brána pootvorila a zjavila sa v nej hlava gazdinej. „Kto je to?“ spýtala sa nevľúdne.

„Hľadáš majstra Johana!“ zvolala Rozina.

„Už tu nie je!“ oborila sa na ňu statná žena a zavrela bránu.

„Prosím vás, nesiem dcéru grófkы Drugethovej. Sme na smrť vyčerpané... a nemáme kam ísť!“ kričala Rozina na gazdinú a so slzami v očiach sa dobýjala do pevnosti za bránou.

Po chvíli sa dvere otvorili a niekto ju rýchlo vtiahol dnu. Jej oči sa stretli s láskavým pohľadom majstra Johana. „Rozina, kde máš svoju paniu?“ Mladá komorná im z posledných síl podala dieťa a vyčerpaním klesla na zem.

Keď sa prebrala, ležala v útulnej izbe. V kozube príjemne praskal oheň a malá Ariena spokojne spala v kolíske. Okúpaná a nasýtená. Vedľa kolísky na lavici driemala statná dojka. Dievča potichu vyšlo z izby.

Majster Johan sedel nad knihou, pohládzajúc si dlhú bradu.

„No tak, Rozina, počúvam,“ preriekol, nezdvihnúc pohľad od vzácnej knihy.

Na stole lákavo voňal čerstvý bochník chleba a pohár mlieka. Rozina naprázdno prehltna, veď celé dva dni nemala nič v ústach.

„Sadni si a najedz sa!“ prikázal majster a dievčinu nebolo treba viac ráz núkať. Keď utišila mučivý hlad, vyrozprávala majstrovi Johanovi všetko, čo sa udialo za niekoľko posledných dní. Ešte stále vydesená prežitými udalosťami sklonila hlavu a čakala.

Dvere sa otvorili a do miestnosti vstúpil pohonič. „Majster, už musíme ísť. Ľudia z mesta sa vracajú, mohlo by sa to s vami zle skončiť! Poďte, prosím...”

„Počkej ešte, o chvíľu vyrazíme,“ majster ho vyviedol z miestnosti a obrátil sa ku komornej. „A ty, Rozina, zabaľ dieťa a zobuď dojku. Odchádzame a vy pôjdete s nami. Zabili by vás. Vzbúrenci sú len niekoľko hodín cesty odtiaľto a mnohí sú aj z tohto mesta.“

„A čo moja pani?“

„Necháme jej odkaz u spoľahlivých ľudí. Určite si poradí. A okrem toho, poslal som za ňou niekoľkých mužov, aby jej pomohli. Neboj sa, dievča...”

O pár minút sa už Rozina s malou grófkou v náručí viezla na voze spolu s celou domácnosťou jedného z najlepších zlatníkov cechu, majstra Johana. Verného priateľa grófa a grófkы Drugethovcov a teraz aj posledného ochrancu malej Arieny, ich jedinej dcéry.

Pred sebou mali ďalekú cestu na sever do mesta poľských kráľov – Krakova.

3. kapitola

O sedemnásť rokoch

Pozoroval ju. Už celé dva týždne sa trápila nad svojím šperkom. Sedela za zástenou z drevených ozdobných latiek pri veľkom okne, ktoré jej poskytovalo potrebné svetlo. Stôl mala zaprataný zvyškami zlatých plieškov a prútov a všakovakým náradím, ktoré si vyprosila od jeho učňov. A tí jej ho, pravdaže, neodmietli. Nikdy jej nič neodmietli.

Majster Johan sa usmial popod fúzy. Chcel ju pozrieť, bol zvedavý, ale nevpustila ho dnu. Čertica. Chcela mu dokázať, že vie robiť aj sama. Celkom sama.

Zaprisahala sa, že dokáže urobiť šperk krajší, omnoho krajší, aký kedy videl. Neveril jej, žiadna žena nedokáže vytvoriť zlatú ozdobu lepšie než muž.

No za posledné dni začal o svojom úsudku pochybovať.

Jedno sa nedalo poprieť, Ariena mala v rukách dar, nesmier-ny talent. Chvíľu sa na ňu ešte pozeral a potom sa vrátil do svojej dielne. Asi dvadsať učňov a tovaríšov sa naňho obrátilo s otázkou v očiach. Všetci o ich tichej dohode vedeli a držali jej palce.

Ariena sa motala po dielni už ako malé dievčatko. Fascinovali ju ligotavé zlaté a strieborné pliešky, lesk drahých kameňov. A keď ako-tak podrástla, vynútila si od majstra Johana, aby ju brával so sebou na cesty. Učila sa očami, keď prvýkrát videla ohýbať zlatý prút v Benátkach. Výbrus drahých kameňov sa jej najviac zapáčil v severnom Flámsku.

A teraz prišiel čas, aby svoje pozorovania zužitkovala. Musela majstrovi dokázať, že je rovnako dobrá ako jeho učni... Ak nie lepšia...

Tvrdohlavé dievčisko! pomyslel si Johan, ale pri srdci ho hrialo. Ariena mu bola ako vlastná dcéra. Prial by si mať takého syna...

O jeho uznanie bojovala ako dračica.

Keď schádzala do jedálne k stolu, usmievala sa. Mala povznesenú náladu. Už vedela, že na druhý deň dokončí svoju prvú naozajstnú prácu. Náhrdelník, ktorému venovala všetok voľný čas.

Čierne kučeravé vlasy sa jej vyslobodili z vrkoča a veselo poľetovali okolo začmudenej tváre. Radostne si pospevovala a očami prebehla po druhoch okolo seba. Nakoniec sa jej pohľad zastavil na majstrovi a sprisahanecky naňho žmurkla.

„Ariena!“ Rozina vbehla do jedálne a oborila sa na dievča. Ariena si len porazenecky vzdychla. „Ako si to sadáte za stôl?! Musíte sa umyť! Mladá dáma sa nemôže takto zanedbávať...“ Kým jej Rozina dohovárala za nedostatok ženskej dôstojnosti, Ariena za jej chrbtom posmešne prevracala oči, na čom sa mladí učni veľmi dobre zabávali. Pred Rozinou sa však mali na pozore, rázna Arienina pestúnka by im raz-dva nakládla varechou.

Mladé dievča nechápalo prísnosť svojej pestúanky. Prečo sa nemôže správať ako ostatné dievčence v jej veku? Ona nikdy nesmela ísť sama von, nemala priateľky, ani spoločné záujmy

s rovesníčkami. Jedinou rodinou jej bola Rozina, majster Johan a jeho uční. Od malička jej pripomínali, že je úbohá sirôtka, no ona sa úboho nikdy necítila.

V dome majstra Johana sa naučila omnoho viac, než bolo ženám dovolené. Vedela čítať aj písať a hovorila niekoľkými jazykmi, ale zo všetkého najväčmi milovala šperkársku robotu. Bola ochotná učiť sa všetko, čo jej majster navrhol. A majster voči jej práci nemal vážnejšie výhrady, a keď aj, poľahky ho prehovorila.

Ariena predsa len poslúchla Rozinu, umyla sa a prezliekla, veď bolo čo oslavovať! Spôsobne sa najedla a utekala do postele. Čím skôr zaspí, tým skôr bude ráno...

Len čo sa slnko vyhuplo nad obzor, ustrojila sa. Narýchlo zhltna raňajky, ktoré jej Rozina pripravila, a náhlila sa za svoj pracovný stôl.

Popreťahovala sa, sadla si a pustila sa do práce. Ani si nevšimla majstra, ktorý ju už čakal. „Môžem ti pomôcť?“ spýtal sa s úsmevom.

„Nie, nie... Ďakujem. Čo chvíľu budem hotová.“

Johan prikývol, pohodlne sa usadil v kresle, do ruky vzal uhlík a skicár a mlčky si kreslil.

„Majster Johan,“ zvolala Ariena o niekoľko hodín neskôr a v rukách víťazoslávne držala náhrdelník.

Učiteľ vzal do ruky šperk a na chvíľu zabudol aj dýchať. Čo jej chýbalo v technike, vyvážila neskutočnou fantáziou.

Dvojrakovému náhrdelníku zo zlatých prútov dominovali zlaté ruže spojené tepanými lístkami. Uprostred malých ružičiek temne žiarili vybrúsené granáty. Celkový dojem šperku bol dokonalý.

Majster Johan sa s úžasom pozrel na svoju chovanicu. Ešte stále neveril, že jej jemné ruky vytvorili taký dokonalý klenot. Zmysel pre spravodlivosť mu prikázal jediné. Otočil sa k stolu a šperk položil na kovadlinku. Potom vytiahol svoju pečať a vyrazil ju na spojnicu.

Ariena zvyškla od šťastia. Rozbehla sa a objala majstra najsilnejšie, ako vedela.

„Majster Johan! Dokázala som to, dokázala!“ šťastná vybeh-

la z miestnosti pochváliť sa všetkým, ktorí ju boli ochotní vypočuť.

Tým, že majster Johan vyrazil na šperk svoju pečať, oficiálne uznal Arienu za svoju učnicu, ba ešte viac... Za šperkárku majstra Johana.

Johan chvíľu hľadel na Arienino dielo, majstrovské dielo... Od útleho detstva vyrábala šperky, no doposiaľ si nevšimol jej neobyčajnú predstavivosť. Obzeral náhrdelník pri poludňajšom slnku. Iste, našiel mnoho chybičiek, no aj tak to bol nekončne krásny kúsok. V tej chvíli ľutoval len jedno, že Ariena nie je muž. Vzápätí však túto myšlienku odohnal. Keby bola mužom, svet by neuvidel jemný, ženský šperk...

Škoda len, že ňa nikdy neprijmú do zlatníckeho cechu, dievčatko... pomyslel si.

V tej chvíli sa ozvalo zaklopanie, a keď majster dovolil, natisli sa do izby všetci učni aj tovariši. Úctivo sa uklonili váženému majstrovi a zvedavo postávali v kúte.

Majster Johan sa na svojich žiakov usmial a vyhlásil: „Áno, Ariena urobila skúšku na výbornú... Aj keď sa musí ešte veľa učiť, poctil som jej prácu svojou pečaťou, ale to nech naveky zostane len v tomto dome! Medzi nami. Žena nesmie pracovať v hrdom cechu zlatníckom. Len vy a ja budeme vedieť, že moja chovanica je zručná šperkárka. Pochopili ste?!“ Všetci rýchlo prikývli.

Až keď sa majster Johan dvakrát uistil o zdravom rozume svojich učňov, otvoril drevenú vyrezávanú kazetu vystlanú modrým zamatom a vytiahol šperk. Všetkých dvanásť učňov si išlo oči vyočiť, pretože o ničom podobnom nikdy ani len nesnívali.

„Určite ste jej nepomáhali, majstre?“ ozval sa mladý Zbyšek, jeden z najlepších učňov.

„Nie, synak... ani trocha... Sám teraz vidíš, koľko práce máš ešte pred sebou!“

„Neuveriteľné,“ pokrútil hlavou mladík a ostatní mu pritaľkávali.

„Neuveriteľné...“

Ariena si v ich očiach získala úctu. Už dávno vycítili, že nie

je ako oni. Bola pre nich vždy tak trochu výnimočná. O jej pôvode nevedel nik, ani ona sama, ale jej krása, vystupovanie a vrozený šarm nemali so sedliackymi dievčatami nič spoločné. A majster Johan s Rozinou mlčali ako hrob.

Arienino tajomstvo bolo dobre ukryté.

4. kapitola

Dlhý sprievod krakovského kniežaťa sa tiahol údolím ako pestrofarebný had. Desiatky zbrojnošov s jagavými insígniami chránili sprievod kočov a vozov, vrchovato naložených tovarom a osobnými vecami. Dolinou sa ozýval hrkot drevených kolies s námahou postupujúcich po kamennej ceste.

Obrovské štíty, majestátne sa týčiace nad tou parádou, len nemo pozorovali návštevníkov, ktorí tak necitlivo vhupli do ich posvätného ticha.

Hluk sa násobil a v ozvenách tiahol údolím, oznamujúc príchod ich nového pána.

Knieža Ladislav bol mohutný chlap. V brnení ožiarenom leskom zapadajúceho slnka sa vynímal na svojom čiernom koni, keď spolu so svojimi synmi klusal na čele sprievodu.

Na Lubovnianskom hrade sa malo čoskoro uskutočniť neformálne stretnutie kráľovských finančných poradcov Čiech a Poľska, po kráľovi najmocnejších mužov oboch krajín, a jeden z jeho synov sa musel v Lubovni oženiť. Bol to dobre premyslený plán, mal zabezpečiť uhorsko-poľskú hranicu pred nájazdmi vzbúrencov a zbojníkov, ktorí okrádali bohabojných krakovských kupcov.

Ladislav sa o tom niekoľkokrát radil s kráľom a jediným vhodným riešením sa mu zdalo posilniť chátrajúci kráľovský Lubovniansky hrad.

Michael tak príde k slušnému venu výmenou za ochranu oboch ciest. Knieža bol nadšený a jeho nadšenie malo nadchnúť i jeho synov. Malo, ale nenadchlo.

Keď sa už slnko skláňalo za obzor, zodvihol knieža ruku a sprievod sa zastavil.

„Utáboríme sa!“ zvolal. Museli prekročiť horský priesmyk, cez ktorý bolo nebezpečné ťahať vozy aj cez deň, nieto ešte za šera. Sluhovia a pomocníci sa v okamihu pustili do práce, aby pripravili stany, lôžka na spanie a nejaký rýchly pokrm.

Miesto, ktoré knieža vybral, bolo neveľké, ale zato bezpečné. Vysokánska skala, týčiaca sa až kdesi do nebies, chránila pocestných pred ťadovým vetrom, ktorý fúkal od zasnežených končiarov.

Všetci traja Ladislavovi synovia boli skvelí rytieri. Najstarší Ladislav, dedič kniežacieho titulu a majetkov, už bol zaslúbený kráľovskej dcére, no dvaja mladší si svoje miesto ešte len hľadali.

Knieža už v Ľubovni videl Michaela, pretože bol najrozumnejší. Mal dvadsaťosem rokov, za sebou tvrdý bojový výcvik, aký zvládne máloktorý muž. Bol vzdelaný, čestný, len ženám sa vyhýbal ako čert krížu. Niekedy mal strach, že sa kvôli svojej zdržanlivosti, ba až netaktnosti voči dievčatám hádam ani neožení.

Preto si so sebou ako poistku vzal aj najmladšieho syna Vladeka. Ten sa zas – na rozdiel od Michaela – nevedel ženských sukien nasýtiť.

Knieža si sadol k ohňu a pozoroval svojich synov, ako odstrojovali kone. Ladislav s Vladekom živo diskutovali, sem-tam vybuchnúc v hlasitý smiech. Po chvíli sa k nim pripojilo niekoľko rytierov.

Michael, naopak, rýchlo opatril koňa a usadil sa k svojej skupine vazalov. Boli to oddaní, bojom ostrieľaní chlapi. Za svojho pána by dali život. Sedeli mlčky pri malom ohni a rozumeli si aj bez slov.

Knieža pokynul jednému zo sluhov. „Priveď mi Michaela!“

O chvíľu už mladý muž neochotne kráčal k svojmu otcovi. „Pane?“

Ladislav ukázal na miesto oproti sebe a Michael pozvanie s jemným úklonom prijal.

Chvíľu obaja mlčky pozorovali tancujúce plamene, nik ich nerušil.

„Michael, ty vieš, čo musíš urobiť!“ prehovoril po chvíli

knieža a zabodol ostrý pohľad do synovej zachmúrenej tváre. „Viem, čo je moja povinnosť, pane.“

„To nie je o povinnosti, chlapče,“ zmiernil svoje slová otec, „je to o tvojej budúcnosti. Kráľovi prináleží posilniť ochranu južnej poľskej cesty, ale zisky pôjdu do tvojej pokladnice.“

„Samozrejme, otec, som kráľovým vazalom a prichodí mi podporiť jeho zámery. Ale ja v tom cítim predovšetkým váš nápad.“

„Daj si pozor, chlapče, s kým sa rozprávaš!“

„Hlboko sa skláňam pred vašou múdrosťou, otče, ale ja som sa nechcel dostať k majetku ženbou! Postačí mi, čo mám, viac nepotrebujem!“

„Nikdy nevieme, čo nás čaká, Michael, a hrad potrebuje dobrého pána.“

„Otec, jedno panstvo už predsa mám. A vybojoval som si ho sám! Nedivte sa, že mi je proti srsti nechať sa kúpiť... Ako kôň na trhu.“

Knieža sa len usmial nad synovou obhajobou. „Synak, tvoj problém nie je v ženbe... Tvoj problém je v žene... Čo ti tak na ženách prekáža?“

Mladý rytier si vzdychol. Vedel, že otca neuspokojí vyhýbavou odpoveďou.

„Musíš mi to vysvetliť tu a teraz, nerád by som sa dožil nemilého prekvapenia. Nechcem zažiť blamáž, ktorá by mohla mať zničujúce následky! Rozumieš mi?“

Michael pochopil. „Nie je to v ženách, otec. Som dosť starý na to, aby som vedel, čo spája muža a ženu. Mal som milenky, keď to chcete počuť, len nie som ako Vladek! Nepotrebujem sa chváliť trofejami!“

Takmer sa nezdržal smiechu, keď uvidel nesmiernu úľavu na otcovej tvári.

„Tak v čom je problém?“ pritlačil knieža, keď strávil Michaelovu úprimnú spoveď.

„Problém je v tom, otec, že ja som vojak! Neviem a ani nechcem počúvať naivné reči cnostných panien, ktoré omdlievajú, keď na ne niekto zvýši hlas! Polovica vydajachtivých neviest sú ešte deti a tá druhá polovica, ako som počul, sa

v posteli počas manželských povinností modlí. Ozaj si myslíte, že s týmto sa mám zmieriť?”

Knieža sa už dávno tak od srdca nezasmial. Keď konečne pochytil dych, hľadal vhodné slová. „Michael, a ty si skutočne myslíš, že manželstvo je len o povinnosti? Myslíš, že by sme s tvojou matkou mali osem detí, keby sa mi v manželskej posteli modlila?”

„Otec, o tomto nechcem nič počuť!”

„A tvoje sestry...”

„Hovorím vám, že to nebudem počúvať...”

„Tak dobre, nech je po tvojom, chcem len, aby si vedel, že nemáš na výber. Panna Júlia je vychovaná mladá dáma, ktorá ti bude dobrou paňou a do manželstva prinesie veno, aké sa neodmieta.”

„Aj tak je to slučka na krku! Vladek by...”

„Vladek je dokonalý dvoran. Umrel by, ak by sa zahrabal niekde na vysokom kopci, hoci aj s hrbou krásavíc. Vie sa síce oháňať mečom, ale skôr na turnajoch a v súbojoch podvedených manželov, na obranu pevnosti a cesty sa nehodí. Viem to ja a vieš to aj ty.”

Michael sklonil hlavu. Potom sa náhle postavil. „Ospravedlňte ma, prosím...”

„Len choď, chlapče. A ďakujem.”

„Za čo?”

„Za tvoju úprimnosť...”

„To je prvýkrát, čo mi za otvorenosť ďakujete! Väčšinou sa mi ušli príkre slová.”

Knieža sa na svojho syna usmial. Mal ho rád, mal rád všetky svoje deti, ale Michael bol iný. Veľmi mu pripomínal samého seba.

„Väčšinou si si ich zaslúžil!”

„Veď ja viem, otec.”

Posledný večer pod hviezdami v lone hlbokého údolia sa niesol v znamení zábavy. Sluhovia pripravili panstvu pečené mäso a vytiahli zásoby medoviny.

Majestátne štíty sa z výšky pozerali na toho maličkého človečika, ktorý rušil ich pokoj.

Je to dokonalá pevnosť, pomyslel si Michael, keď na druhý deň uvidel hrad a jeho vojenské srdce sa zachvelo. Nikdy by si nebol pomyslel, že sa mu nový domov zapáči na prvý pohľad.

Vysoké bralo sa týčilo nad údolím a strážiło nielen cestu cez horský priesmyk, ale aj nížinu s riekou, tiahnuťou sa ako strieborný had okolo obrobených polí, stúpajúcich až k úbočiam.

Na hrade už o nich vedeli. Správca prikázal otvoriť bránu a osobne privítal prvých hostí.

Michael hrdo vstúpil na nádvorie. Zoskočil z koňa a rozhlíadol sa vokol. Pohľad mu zabľúdil k okrúhlejšej vysokej veži, ktorá dominovala stavbe. Zatiaľ čo jeho bratia ohýňali nosy nad sparťanskou výzdobou, jemu táto striedmosť vyhovovala.

S rozžiarenými očami sa pozrel na otca. Knieža sotva znateľne prikývol a potom sa už len díval na synov chrbát, keď nedočkavo vošiel do veže.

Ubytovali sa rýchlo, veď všetko potrebné si niesli so sebou. O niekoľko dní už boli noví nájomníci usídlení natrvalo. Michaelovo šťastie kazil jediný strašiak. Nevesta.

5. kapitola

Karavána poľských kupcov tiahla priesmykom. Polovica mala namierené do Viedne a druhá do Prahy. Cez priesmyk sa však rozhodli ísť spoločne, čím väčšia skupina, tým menšia pravdepodobnosť, že ju prepadnú zbojníci.

Vozy zapratané až po okraj tovarom ťahali kone, ale aj voly. Jedni kráčali pešo, druhí sa viedli na koňoch.

Majster Johan sedel na voze s Rozinou. Vedľa neho po pravici klusala Ariena a za ňou Zbyšek, najlepší majstrov učeň. Starý učiteľ po očku zazeral na svoju chovanicu. Hneval sa, že ho znova uprosila, aby s ním mohla cestovať. Ale čo už, tentoraz si to naozaj zaslúžila. Majster mal len jedinú podmienku, že s nimi pocestuje aj Rozina, aby dohľadla na jej ženské potreby.

Ariena bola sprvoti proti, túžila sa znova navliecť do chlapčenskej tuniky a Rozina by jej robila prieky. Keď ju po prvýkrát uvidela v mužských šatách, skoro dostala záchvat.

Lenže prezlečená za muža bola Ariena na cestách vo väčšom bezpečí ako pekná mladá dáma. Čierne vlasy si na zátylku stiahla do chvosta, cez plecia si prehodila plášť a na hlavu nasadila kapucňu. Bledú tvár si natrela tmavou masťou, aby vyzerala ako ošľahaný chlapec. Bola štíhla, no ženské tvary si musela stiahnuť pevným plátnom. Nohavice a vysoké čižmy nad kolená zakrývali jemne tvarované ženské nôžky. V každom ohľade vyzerala nenápadne. Kto ju nepoznal, videl by v nej jednoduchého mládenca.

Cestovali už niekoľko dní a Ariena plnými dúškami nasávala pocit slobody. Zbožňovala cesty, milovala dobrodružstvo, pretože doma sa musela podriaďovať pravidlám. Žila ako väzeň, ale nechcela sa s tým zmieriť.

„Nechápem, ako sa jej toto trmácanie môže páčiť,“ šepľala Rozina majstrovi Johanovi a znechutene sa pomrvila.

„Rozina, volá ju vlastná krv...“ tíško pošepol Johan a potom kategoricky mávol rukou na znamenie, že debata na túto tému sa skončila.

Ariena pritiahla uzdu vraníkovi a pridala sa k Zbyškovi. Mládenec sa mimovoľne vzpriamril, aby pri dievčine vyzeral mohutnejšie. Zahnal odvážne myšlienky, čo mu všírili v hlave, keď sa na ňu zozadu díval. Pripadala mu ako bohyňa z detských snov. Myslel na to, ako nástojčivo prehováral majstra, aby ho vzal so sebou. Mal iba osemnásť rokov, ale už vedel, že to, čo k Ariene cíti, je láska. Nemohol ju stratiť z očí ani na jeden jediný deň. A okrem toho, Ariena potrebovala ochrancu.

„Na čo myslíš, Zbyšek?“ oslovila ho, len čo zladila klus svojho koňa s jeho hnedákom.

„Na nič! Iba pozorujem okolie...“ vychrlil až príliš rýchlo mladý učeň a tvár mu zaliala zradná červeň.

Ariena sa usmiala a letmo prikývla.

„Povedz, Ariena...“ prehodil Zbyšek. „Čo budeš robiť, keď u majstra skončíme?“

Ariena sa nechápavo pozrela na priateľa, zamyslela sa a popravde odpovedala. „Neviem, Zbyšek, nikdy mi to ani nenašlo. Som majstrova chovanica, pravdepodobne urobím, ako on rozhodne.“

„A ak sa ti to nebude páčiť? Ak budeš túžiť po niečom inom?“

„Neviem, kam tým mieriš. A vôbec, čo ťa to posadlo, Zbyšek?“ Mladík sa rozladene stiahol. V duchu si nadával do hlupákov, tento rozhovor dočista zbabral.

Ariena sa však nenechala odradiť. Zaujali ju Zbyškove otázky, pretože smerovali niekam, kam sa doteraz neodvažovala vo svojich úvahách vybrať. „Zbyšek, čo si tým chcel povedať?“

„Zabudni na to, Ariena.“

„Prečo? Odpoviem ti, neuvažovala som nad neposlušnosťou voči majstrovi, pretože som to nikdy nepotrebovala. Majster je múdry a spravodlivý človek.“

„O to mi nešlo.“

„Tak o čo?“

„Chcel by som vedieť, čo urobíš v budúcnosti. Čo ak sa niekedy zamiluješ a pre majstra bude tvoj nápadník nepriateľný?“

A bolo to vonku. Zbyšek si vydýchol, ale vzápätí strhol v očakávaní Arieninej odpovede.

Dievčina sa zamyslela. Sústredene sa zadívala pred seba, ale obraz malebnej doliny pred sebou nevníkala.

„Neviem... Nikdy som nebola zamilovaná... ako žena do muža.“

„Nikdy?“

„Nie.“

Zbyškova nádej zhasla. Ariena ho nemilovala. Vo svojich predstavách ju už videl ako svoju nevestu. Ved' sa na neho stále nežne usmievala. Často mu hovorila, že je jej najlepší priateľ a zverovala sa mu so svojimi starosťami i radosťami. Ešte aj na tajné výlety do okolia mesta volala iba jeho... Dvakrát mu dokonca povedala, že ho má najradšej na svete...

Karavána sa zastavila. Vodca žoldnierov dal pokyn na utáborenie.

„Pozhovárame sa o tom neskôr!“ zvolala dievčina a popchla koňa do slabín, aby dobehla majstrov voz. Zbyšek pevne zaťal päste a škaredo zahrešil. Ale tak, aby ho už Ariena nepočula. Nemala rada hrubosť.

Kupci rozložili tábor a po úbočiach sa rozhoreli ohne. Praskajúce vatry mali skupinu ochrániť pred nočnými zvermi. Dobre vedeli, že hlboké lesy sú domovom mnohých nebezpečných medveďov či svoriek vyhladovaných vlkov pripravených napadnúť aj človeka.

Okolo vatier rozostavili stráž na ochranu pred inými šelmami, prepady poľských kupcov roztrúsenými hordami zbojníkov sa v poslednom čase už stávali pravidlom. Práve preto si kupci najímali žoldnierov, ale aj chudobnejších rytierov, a platili im veľké peniaze za svoju ochranu i za ochranu cenného tovaru.

Čoskoro sa nad tábor zniesla tma. Priestor v kruhu vozov osvetľovalo niekoľko menších vatier a veľké stredové ohnisko, kde sa pripravovala večera pre päťdesiat osôb. Veliteľ výpravy porozdeľoval úlohy na noc a ďalší deň a potom si všetci zasadli k jedlu.

Mäso pečené na bylinkách príjemne voňalo a pozývalo vyhladovaných pútnikov zasýtiť prázdne žalúdky. Nedočkavo hltali čerstvo pripravený pokrm, kto mohol, prilepšil si ho vlastnými zásobami, a všetko sa zapíjalo medovinou alebo vínom.

Nasýteným nocľazníkom sa už zvuky noci nezdali také strašidelné. Škriekanie nočných vtákov a divoké zavýjanie vlkov v diaľke upadlo do zabudnutia, keď sa posmelili vínom, vôkol ohňov sa rozprúdila zábava, napriek únave po celodennom putovaní.

Aj Ariena si vzala kus mäsa s chlebom a utiahla sa bokom, do tieňa vozov. O chvíľu sa k nej pripojil aj Zbyšek.

Sadol si a pomaly prežúval. Obaja mlčky počúvali vravu starších, až kým Ariena neprerušila ticho. „Majster povedal, že zajtra sa zastavíme na Ľubovnianskom hrade.“

„Hej!“ prisvedčil Zbyšek.

„Nevieš prečo?“

„Nie!“

„Zbyšek!“

„Áno?“

„Rozprávaj sa so mnou!“ prikázala Ariena.

„Veď sa rozprávam!“ ohradil sa Zbyšek a nervózne sa pomrivil. Ariena cítila, že najbližší priateľ sa jej vzdáľuje.

„Zbyšek?“ opýtala sa ho jemne. „Čo sa stalo?“

Mladík sa rozhodol. Jedlo položil na zem, prudko sa nadýchol a vzal milované ruky do svojich dlaní.

Hlas sa mu zadrhával, keď konečne vyriekol, čo už tak dlho nosil v srdci. „Lúbim ťa, Ariena... nie ako priateľku, ale ako ženu... nádhernú ženu... Už veľmi dlho ťa ľúbim a myslel som si, že azda aj ty...“

„Zbyšek!“ vykrikla Johanova chovanica a ruku si pritisla na rozbúšené srdce. A kým sa prekvapená zmohla na slovo, Zbyšek sa k nej sklonil a vtisol jej na pery bozk.

V tej chvíli sa dievčine vynorila v mysli spomienka na iný bozk.

V podvečer sviatku Svätej Panny sa napriek zákazu vybrala za mesto, kde mali rozložené svoje skromné príbytky kaukliari a zabávači, čo cez deň vystupovali po trhoviskách a uličkách. Tak veľmi ich túžila vidieť, že nedbala na svoju bezpečnosť a vybrala sa medzi nich sama.

Neuvedomovala si svoju krásu, túžba znova uvidieť artistov na krásnych bielych žreboch ju zbavila opatrnosti. Nezbadala troch surových žoldnierov, ktorí si ju vyhliadli. Nevšimla si ich, až kým jej jeden z nich nezastal cestu. Jeho žiadostivý pohľad spojený s nerestou v tvári ju na smrť vydesil. Len čo po nej siahol špinavou rukou, vykrútila sa a rozbehla do poľa.

Za sebou začula dupot ťažkých čižiem, obzrela sa a zúfalá si uvedomila, že nemá nádej. Boli tam všetci traja. Mali ju v pasci. Nebolo pochyb, čo od nej chceli.

„Neboj sa, holubička, len roztiahneš nohy a bude to!“ posmieval sa jeden z nich už tesne za jej chrbtom.

„Pomoc!“ vykrikla z plných pľúc a prudko zmenila smer, aby unikla. Jeden z opitých útočníkov stratil rovnováhu a zva-

lil sa na zem, no vydesená Ariena vbehla priamo do roztvorenej náruče vysokého škľabiaceho sa násilníka. Z úst mu páchlo, keď sa naklonil k jej perám. Znova sa vzoprela, škriabuc ho po tvári.

„Pomoc!“ stihla ešte raz zakričať, kým jej jeden z útočníkov nezakryl ústa dlaňou. Aj keď príšerný strach o život znásobil jej sily, nepodarilo sa jej vymaniť.

Muži ju bezohľadne zložili na zem a priľahli svojimi zažiadanými telami.

Ariene už bil v hlave umieračik, keď váha hnusných tiel náhle poľavila. Celkom pri nej zdupotali konské kopytá, vzduchom zasvišťal meč... Tri neveriace výkriky a potom už len ticho.

Schúlená do kľbka so zažmúrenými očami neodvažovala sa ani pohnúť.

„Si v poriadku?“ chrapľavý mužský hlas sa ozval hneď vedľa nej. Opatrne otvorila oči. Neznámy rytier v čiernej prepychovej tunike, s čiernymi vlasmi povievajúcimi v podvečernom vánku sa na ňu ustarostene díval. Tými najtemnejšími čiernymi očami, aké kedy videla. Pomaly si sadla a zodvihla pohľad. V tom okamihu zabudla na celý svet.

„Si v poriadku, dievča?“ zopakoval rytier otázku a Ariena prikývla.

„Ďakujem, boli by...“

„Už ti neublížia!“

Napätie v oboch tvárach by sa dalo krájať. Vzduch bol odrazu riedky a bolo treba dýchať rýchlejšie.

Neznámy záchranca podišiel k nej a podal jej ruku. Mŕtve telá útočníkov ležali v tráve skrútené v neprirodzenej polohe. Začudovane sa dívali do nebies, akoby neverili tomu, čo sa stalo.

Ariene ich vôbec nebolo ľúto. Pripravili jej viac strachu, ako zažila po celý svoj život.

„Odvediem ťa domov...“ šepol a naklonil sa k nej.

Omámene vdýchol vôňu jej dlhých vlasov. Siahala mu sotva po pleciah. Prstom jej nadvihol bradu a pomaly sklonil hlavu.